

(W422/2)

VISIE
door
Jan Gheysen

Ondernemingen hebben koorts? Ja, maar de vraag is of we de koorts moeten uitzweten of weren?

ONDERNEMEN MET KAPITAAL, DURF ÉN BEZIELING

Het gaat niet goed, maar het had slechter kunnen zijn. Het economisch leven in onze provincie hangt niet aan een zijden draadje, maar het bruist ook niet. We zijn ziek, maar onze bedrijven hebben minder koorts dan die elders in het land. Dat zeggen niet de eersten de besten, maar Voka-topmannen Hans Maertens en Jo Libeer. Twee mannen van wie we weten dat het goed is om aandachtig naar te luisteren. Het interview met hen hiernaast en verder ook op onze website kw.be is op zijn minst interessant.

We zouden natuurlijk kunnen zeggen dat koorts een middel is waarmee het lichaam zich verdedigt en dat we niet per se koortswerende middelen van doen hebben. Ook niet als die van de regering moet komen. Tenzij we niet zomaar last hebben van een seizoensgriepje, maar van een kwaal die veeleer chronisch lijkt dan acuut. Dan is het al moeilijk om afdoende verweermiddelen met enig succes te nemen. Nee, wat we in dit gesprek missen - en dat ligt niet aan Hans Maertens of aan Jo Libeer en al evenmin aan onze journalist die met de toplui sprak - is wat we op dit ogenblik in onze samenleving en zeker ook in West-Vlaanderen missen. We zijn, als West-Vlamingen, nooit koplopers geweest op dat vlak, maar er was een tijd dat we het wel hadden: een vorm van bravoure. Mochten we met zijn allen weer wat bravoure hebben om te doen wat we moeten doen in plaats van het lamenteren en klagen en zeuren... Natuurlijk, er zijn misbruiken en natuurlijk zijn er mensen die hun leven lang werkzoekend zouden willen zijn. Maar die zijn net zo uitzonderlijk als het soort van degoutante verbrassende 'sky-is-the-limit-ondernemers'. Daarover moeten we niet eens discussiëren. Stop daarin niet de energie, maar blijf eensgezind lobbyen voor grote projecten voor onze ondernemingen in West-Vlaanderen, durf met kapitaal en met bezieling dromen én handelen. Per slot van rekening is dat het echte ondernemen. Natuurlijk hebben wij troeven, alleen moeten we ze met meer branie en meer bravoure uitspelen. Tegenover de overheid, tegenover de concurrentie en tegenover het buitenland. Wedden dat we het dan niet meer over griepje of over koorts zullen hebben?

“Succes, dat b

ONDERNEMEN VOLGENS VOKA-TOPMANNEN JO LIBEER EN HANS MAERTENS

KORTRIJK/LICHTERVELDE/WEVELGEM ▶ De West-Vlaamse ondernemingen deden het in 2014 niet slecht: zo doet onze provincie het goed wat betreft zowel export naar landen buiten de EU als de graad van werkloosheid. Reden tot optimisme, vinden Jo Libeer en Hans Maertens, respectievelijk gedelegeerd bestuurder van Voka-VEV en directeur-generaal van Voka West-Vlaanderen, al trekken ze ook aan de alarmbel. “De West-Vlaamse en bij uitbreiding Vlaamse ondernemingen hebben koorts en het is de taak van de regering om koortswerende medicatie voor te schrijven.”

DOOR AXEL VANDENHEEDE • Recent uitte Luc Coene, gouverneur van de Nationale Bank, zijn grote ongerustheid. Hij stelde dat de Belg boven zijn stand leeft, te weinig mensen aan het werk zijn, de lonen te hoog zijn en enkel de overheid jobs creëert.

Jo Libeer: “Coene maakt een diagnose die juist is voor ons land.”

Slaat Coene wat betreft onze provincie de bal mis? West-Vlamingen zijn spaarders, onze provincie heeft het laagste werkloosheidscijfer en zeker niet de hoogste lonen van Vlaanderen, plus de overheid krijgt al maar minder middelen.

Jo Libeer: “Mag ik u een andere vraag stellen? Wie doet het op economisch vlak het minst slecht in Vlaanderen? Als je naar West-Vlaanderen kijkt, is dat nog een streek met een industrieel weefsel. Dat is een van de grootste problemen in België: slechts 15 procent van de mensen werkt nog in de industrie. In Duitsland is dat bijvoorbeeld 20 procent. In West-Vlaanderen zal dat ook ongeveer 20 procent zijn, nog iets hoger zelfs. Als je goed zit met je industriële weefsel, dan kan je het een en ander aan. Dat is het wezenlijke verschil met de andere provincies.”

Hans Maertens: “Om het met een boutade te zeggen: Coene zegt in zijn jaarrapport dat België serieus de griep heeft, met 39,5 graden koorts. West-Vlaanderen heeft ook de griep, maar heeft geluk dat het maar 38 graden koorts heeft. De mentaliteit van onze ondernemers is dat ze ondanks die 38 graden koorts toch werken. Coene heeft gelijk in zijn diagnose, het geluk is dat we er hier minder last van hebben.”

In het verlengde: zakenman Willy Naessens zei onlangs dat Walen en Limburgers harder werken dan West-Vlamingen. “In Limburg branden om 18 uur de lichten nog in de bedrijven, terwijl ze in West-Vlaanderen al uit zijn.” Vanwaar die sneer?

Jo Libeer: “Hij is een Oost-Vlaming, hé. Dat is natuurlijk ook een boutade. Er is een Engels gezegde dat stelt ‘There is no substitute for hard work’. Zo lang je hard blijft werken, is er geen probleem. Dat Willy Naessens zich zorgen maakt, kan ik begrijpen.”

Maar wat wil hij daarmee bereiken? Iederen eens goed wakker schudden?

Jo Libeer: “Ik vind van niet. Ik sta de laatste tijd te weinig met mijn voeten in de West-Vlaamse klei. Maar ik vind het goed dat iemand regelmatig eens zegt dat het niet binnen is. Het is trouwens nooit binnen. Succes, dat bestaat niet.”

Mist u die West-Vlaamse kleigrond?

Jo Libeer: “Zeker. Maar dat zijn de gevolgen van keuzes die je maakt. Heb ik mij vergist door naar Brussel te vertrekken? Ik denk het niet.

Mis ik dingen? Ja. Zijn er dingen die ik in Brussel doe die ik hier niet kan doen? Ook ja. Ik woon nog in West-Vlaanderen, ga hier ook regelmatig fietsen. West-Vlaanderen is mooi, hé. Oké, als je 60 kilometer fietst, kom je regelmatig een industriezone tegen. Maar zo zie je dat het hier vooruitgaat. Als je drie maanden niet aan een industriezone bent gepasseerd en je komt er nog eens, staat er plots een nieuwe fabriek.”

Hans Maertens: “Er is in onze provincie veel dynamiek te bespeuren. Crop’s in Ooigem, Barco in Kortrijk, Delta Light in Gullegem of Zoutman in Roeselare: het zijn maar een paar voorbeelden van bedrijven die, ondanks die koorts, investeren. Het is nu aan de regering om koortswerende middelen te voorzien, zodat wij die koorts kwijtraken.”

Wat zijn die koortswerende middelen dan?

Hans Maertens: “De regering moet maatregelen nemen, zoals bijvoorbeeld loonkostverlaging of de blokkering van de loonindex. Ze moet ook streven naar competitieve energieprijzen. Ondanks het feit dat die maatregelen nog niet zijn genomen, wachten onze bedrijven niet om te investeren. Dat is positief.”

Heeft het rapport van 2014 te maken met die investeringsdrang? Vorig jaar scoorden de West-Vlaamse ondernemingen lang niet slecht...

Hans Maertens: “De export naar landen buiten

“Het Brussel-syndroom baart me zorgen: men verliest er de voeling met de samenleving”

HANS MAERTENS

“Ik vind het goed als iemand regelmatig eens zegt dat het niet binnen is. Het is nooit binnen”

JO LIBEER

Bestaat niet”

Europa steeg vorig jaar met 10 procent in vergelijking met 2013. De export naar de VS in het vierde kwartaal verdubbelde zelfs. Wat wil dat zeggen? Dat onze bedrijven redeneren: gaat het slechter in Europa, dan gaan we het zoeken buiten Europa. We zitten ook op een heel laag werkloosheidscijfer, behalve in de streek van Oostende, én onze provincie heeft de laagste krapte op de arbeidsmarkt: er zijn 7.300 vacatures en 34.000 werkzoekenden. Theoretisch hebben we dus maar 4,6 mensen per vacature. Er komen veel Oost-Europeanen en Fransen naar hier werken, maar we hebben ze nodig als de bedrijven willen groeien.”

Als je de West-Vlaamse Trends Gazellen bekijkt, lijkt het er wel op dat die groei al is ingezet door de grote bedrijven?

Hans Maertens: “Vergelijk je de Trends Gazellen van 2013 met die van 2014, dan zijn er twee frappante vaststellingen. Ten eerste: de top 200 van 2013 was goed voor 16.000 arbeidsplaatsen. De top 200 van 2014 was goed voor 26.000 arbeidsplaatsen. Dat zijn geen nieuwe arbeidsplaatsen, maar het wil wel zeggen dat onze grootste bedrijven tussen 2009 en 2013 weer aangeknoopt hebben met groei. Ten tweede: wie zit er in die 200? Het gaat om 39 bedrijven uit de voeding, 32 uit de bouw(materialen) en 31 uit de machinebouw of mechatronica. Ter vergelijking: in 2013 stonden er in de top 200 14 bedrijven uit de mechatronica. Men verteert dus stilaan de crisis. Maar nog eens: onze bedrijven hebben koorts en de regering moet hen bijstaan.”

Jo Libeer: “Nu wordt een aantal structurele maatregelen genomen. Maar als je 20 jaar niets doet... En daar zeg ik onmiddellijk bij dat niets doen niet het monopolie is van één politieke partij of één regering. Nu zijn we in een situatie beland waarin er van een regering wordt verwacht dat ze in 5 jaar twee tegengestelde politieke voert: enerzijds de overheidsfinanciën op orde krijgen, anderzijds de competitiviteit van de ondernemingen herstellen. Maar de ondernemingen kan je geen financiële armslag geven. En de belastingen verhogen...”

Dat is iets waarvoor u niet te vinden bent?

Jo Libeer: “In een land met een overheidsbeslag

van 55 procent, in een land waarin 57 procent van de toegevoegde waarde die bedrijven creëren naar de overheid gaat, in een land waarin 44 procent belastingen geheven worden... Wat ga je er nog bij doen? De regeringen staan voor de uitdaging om én te besparen op overheid én de competitiviteit te herstellen. Daarbij zeggen dat de mensen dit niet zullen voelen, is niet juist. Natuurlijk zal iedereen dat voelen. Maar we moeten erdoor.

Wat gebeurt er als België niet door de zure appel heen bijt?

Jo Libeer: “Als we de komende jaren geen economische groei kunnen optekenen, dan zal de kost van de vergrijzing binnen x aantal jaar 50 tot 60 procent van het bruto binnenlands product zijn. Ruim de helft! En dan zijn er twee mogelijkheden: ofwel zeggen we tegen de ondernemingen dat ze er maar beter mee stoppen, ofwel zeggen we tegen mensen die heel hun leven een bijdrage betaald hebben dat we hun pensioen niet meer kunnen betalen. (korte stilte) Je weet dat wij geen zagen zijn. Ik kan dat niet goed, zagen, maar die manifeste weigering om de realiteit onder ogen te zien... De loonkosthandicap is nog zoiets. Economen zeggen dat die 2,9 is. Dat is juist, als uw eerste meetpunt het jaar 1996 is. Als je voor 1996 kijkt, zit je aan meer dan 16. In plaats van ruzie te maken over wat het verschil nu precies is, zouden die professoren beter aan een ondernemer met een vestiging in West-Vlaanderen, Frankrijk en Duitsland vragen wat het verschil is als hij loon uitbetaalt.”

Hans Maertens: “Een treffend voorbeeld is Proferro, de ijzergieterij van Picanol. Op een bepaald moment stoppen zij een volcontinu proces, transporteren de stukken naar Duitsland om daar deels af te werken en brengen alles terug naar Ieper voor de finale afwerking.”

Jo Libeer: “Duitsland is geen ontwikkelingsland, hé.”

Hans Maertens: “Dat betekent dat de transportkosten niet opwegen tegen de loonkost... Voor mij is dit de realiteit in het West-Vlaamse bedrijfsleven, de loonkosthandicap blijft een groot probleem. En ter verduidelijking: loonkosthandicap heeft niets te maken met of de vraag of de lonen te hoog zijn, het gaat over loonkost.”

Hans Maertens en Jo Libeer: “De regering moet de nodige koortswerende middelen voorzien.” (Foto’s JVGK)

“In Brussel zit je in een bokaal”

In november 2009 werd Jo Libeer gedelegeerd bestuurder van Voka. Hans Maertens werd bij Voka West-Vlaanderen zijn opvolger. Beiden kenden elkaar echter al langer en hebben een goede band. “Ik heb er een punt van gemaakt om me twee jaar niet te laten zien bij Voka West-Vlaanderen”, aldus Jo Libeer. “Ik wilde er niet blijven ronddwalen als een spook.” “Er is een groot wederzijds vertrouwen”, pikt Hans Maertens in. “We toetsen vele dingen bij elkaar af. Jo is een soort sparringpartner voor mij. Er gaat geen week voorbij zonder dat we elkaar zien, bellen of mailen. Dat is ook nodig, want er steekt iets de kop op wat me zorgen baart, ik noem het het ‘Brusselsyndroom’. Ik stel vast dat in Brussel kabinetten, administraties, grote bedrijven... de voeling met de samenleving verliezen. Ik zie mensen een beleid uittekenen, terwijl ze niet weten hoe het in elkaar zit op het terrein. Er worden plannen getekend, goedgekeurd, maar meestal afgekeurd in Brussel door rechtbanken en administraties terwijl ze nooit zelf ter plaatse zijn geweest, terwijl ze niet met de mensen hebben gesproken die het iedere dag doen op dat terrein. Ik maak me daar zorgen over.”

DOMMIGHEDEN TEGENHOUDEN

Die zorgen deelt Jo Libeer. “Daarom probeer ik om elke vrijdag niet in Brussel te zijn, maar om te doen wat ik 25 jaar lang heb gedaan: een *strateleure* zijn. Te gaan luisteren naar bedrijven, bij de verschillende provinciale afdelingen binnen te springen. Het grote verschil tussen bijvoorbeeld Kortrijk en Brussel is de dagelijkse reality check die je krijgt. De provinciale Voka-afdelingen worden voortdurend uitgedaagd door de ondernemers. In Brussel zit je in een bokaal waarin drie soorten vissen zitten: werknemers, werkgevers en politici, maar voornamelijk hun vertegenwoordigers. Het register daar is zeer tactisch. Wat het bedreigend maakt, is het Stockholmsyndroom. Als je hele dagen met die twee soorten vissen aan tafel zit, ga je dat beschouwen als dé realiteit. Dat is verkeerd. Dus moet je regelmatig met je voeten in de klei en in het zand gaan staan.” “We moeten ons afvragen wat die vissen zien van de buitenwereld”, aldus nog Hans Maertens. “Ik denk dat dat geen mooi beeld is. Ze kijken door dik glas en zien de wereld daardoor vertekend.” “Zij zitten in de stiel van deals maken. Voor ons komt het er dan ook op aan om zo veel mogelijk te duwen zodat er niet te veel dommigheden gebeuren. De beste manier om dat te doen is om ervoor te zorgen dat er veel minder reglementering en bemoeizucht is. Terwijl de anderen alles in regeltjes en systemen gegoten willen krijgen. Wist je dat 70 procent van het werk van onze medewerkers dommigheden tegenhouden is? Je hebt er geen idee van wat soort creatieve of idiote dingen soms naar boven komen”, besluit Jo Libeer. (AXV)

► Lees verder op pagina 4